

Неочекивана сила се појавила, али није решила ствар. Ради се о неименованим правним експертима Демократске странке Србије који су утврдили оно што смо и знали, да Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) није у складу с Уставом Србије, као што се ниједан документ те врсте не усаглашава с уставним решењима земље потписнице. Овде се ради о старој ствари у новом паковању: ДСС истрајава на обавези Европе да у ССП експлицитно унесе уставну преамбулу по којој је Косово саставни део Србије.

Неко би рекао да они који губе имају потребу за додатном дозом принципијелности, али се из тог постулата још не види ко је победио на изборима. ДСС је ангажовао експерте, а ови из Демократске странке, лидера коалиције За европску Србију, очигледно су дали упутство члановима владе и чиновницима нижег ранга да демонстрирају незадовољство кад год се помене „К” од Косова, у несагласју с поменутом преамбулом.

На терену народних пословица, ови први хоће јаре, а други нас убеђују да је могуће имати и јаре и паре, односно приближавати се Европи иако нас добар број држава Уније удаљује од Косова.

На тој вододелници највише се оквасио Томислав Николић, вођа радикала у отаџбини, с оном чувеном изјавом да они не би ССП поништили грубо, већ би, ваљда, то урадили тако да се Власи не досете, само што није јасно кога је Николић мислио да превесла: Европу или грађане Србије.

Вероватно, сада, Европа не зна шта да ради с нама, као што и ми не знамо, најчешће, шта да радимо са собом. Из неправног решења косовског статуса произилази нова геополитика која води ка фактичкој подели Косова и гледаћемо се преко нишана код ибарских мостова с онима који нам нуде да нас integriшу.

Није се показала логичном претпоставка да ће релативно висок проценат оптирања ка европским интеграцијама опадати овим сусретом на „ватреној линији”. Мајски избори показали су да расте приврженост европским вредностима и, посебно, парама, али још је тешко измерив ентузијазам ка формалним савезима, осим ако није реч о песми Евровизије.

Не верујем у неку посебност српског, колективног менталитета, али изгледа ми да се овде улога аутсајдера не прихвата лако, па ни у пословима у вези са приступањем Европској унији. Србија је, буквално, распопућена око овог питања, и ту још нема јасног победника као што га није било ни на изборима, без обзира на чињеницу да су ДСС, у коалицији с Новом Србијом, и радикали, у збиру, изгубили двадесет мандата у односу на изборе из јануара 2007. године.

На емотивном и психолошком плану, разумевање европске политике отежано је, и кад се занемаре све формалне препреке, чињеницом да свако уочава разлику између нових и старих, великих и малих, западних и источних, разлику која је формирана и у блоку земаља довољно пристojних да буду већ формализоване као део велике европске породице, док би преостали били, тако изгледа из ове перспективе, нека трећа лига.

То се у добром делу српске јавности доживљава као неко понижавање, а то не олакшава посао Борису Тадићу. Он има готово невероватан задатак: да победи на постизборним изборима нудећи Србији европску перспективу, у тренутку кад се, преко Косова, губи осећај националног достојанства и перспективе, ма колико се слагали око тога да она добрим делом почива на једној националној митоманији која омета трезвеност у закључивању, а повећава диоптрију наочара кроз које сагледавамо себе у свету, па некако изгледамо већи него што јесмо.

Тадић, дакле, не треба само да победи оне који би да саставе мимо њега нову српску владу, што је већ довољно тешко, него треба у нама да пробуди једну врсту европске трезвености и прагматичности, што је готово немогућа мисија, али не и потпуно немогућа.

Шанса да Тадић успе лежи у баналној слабости пројекта којим се Србији одузима Косово. Биће то на начин који је пре свега правна акробација, нека циркуска вештина, и самим тим без утемељења у бољим међународним обичајима. То ће, с једне стране, омогућити српским политичким ауторитетима да до неба кукају како је реч о неправди, а

Тадић ту неће бити изузетак. То ће бити подлога вечног непризнавања косовске новотворевине, а, са друге стране, нико из међународне заједнице неће дуги низ изборних циклуса чачкати питање територијалне целовитости Косова, тако да ће оно фактички бити подељено и симболички неће бити изгубљено за Србе.

Врло је вероватно да ће се тој опцији приклонити и Ивица Дачић и његови, док ће Коштуница продубљивати правноекспертски аспект нове српске стварности, подаље од могућности да грубо или нежно, у коалицији с радикалима, потире западни пут ка „златном руну”.

главни уредник недељника „Време”

(Политика)